

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 33

Tallinn, 17. augustil 1937

III aastakäik

SISU:

CONTENTS:

	Lk.		Page
PÖLLUMJANDUS		AGRICULTURE	
Rahvusvahelise võituru korraldamisest	562	Organization of International Butter Market . . .	562
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Tööloolu tööstuses 1. juuliks 1937.	564	Employment in Industry on June 1, 1937.	564
Lähiuudiseid	566	Sundry Information	566
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	567	Prices and Quotations	567
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	566	Butter Market	566
Põllumajanduslik väljavedu	568	Exports of Agricultural Products	568
Juustuturg	568	Cheese Market	568
Peekoniturg	568	Bacon Market	568
Tapaloomade ja lihaturg	569	Cattle and Meat Market	569
Kanamunaturg	569	Egg Market	569
Teraviljaturg	569	Grain Market	569
Aedviljaturg	570	Vegetable Market	570
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID		FOREIGN COUNTRIES	
Posti-hoiukassa Lätis	571	Postal Savings Bank in Latvia	571
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaruanne	573	Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	573
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Ülevaade Briti majandusest	574	Economic Condition in Gr. Britain	574
Leedu linakaubandus möödunud hooajal	576	The Lithuanian Flax Trade during the Last Season	576

PÖLLUMAJANDUS

RAHVUSVAHELISE VÖITURU KORRALDAMISEST. ORGANIZATION OF INTERNATIONAL BUTTER MARKET.

Üldine majanduskriis on möödunud ja tühtlasi on ka põllumajandusolud enamates maades paranenud. Siiski on ka veel praegusel ajal rahvusvahelise ulatusega probleeme, mille lahendamise pärast paljude maade põllumajandus peab endiselt rasket võitlust. Üks neid probleeme on seisukord rahvusvahelisel võiturul, kus võistlusolud ähvardavad kujuneda kõiki võieksportherna ühtlaselt kahjustavaks ummikuks. Võistlevateks poolteks on põhja- ja lõunapoolkeramaad. Esimesi juhivad Taani ning Holland, teisi aga Uus-Meremaa ning Austraalia. Võistlus areneb seda ägedamaks, mida tulemusrikkamalt lõunapoolkeramaad õpivad kasutama omi looduslikke paremusi ja oma soodustatud seisukorda Briti maailmariigi osadena. Keset seda rasket majandusvõitlust, mille üksikasjad harilikult avalikkusele silma ei paista, on kerkinud päevakorraale aga ka mitmesugused projektid huvilahkuminekute tasandamiseks rahulikul, s. o. teatavate kokkulepete teel. Nii esitas Taani valitsus juba 1935. a. Uus-Meremaa valitsusele ettepaneku ühiselt kaaluda võimalusi rahvusvahelise võituru korraldamiseks. Kahjuks oli sisepoliitiline olukord Uus-Meremaal tol ajal selline, et Taani valitsuse ettepanek ei leidnud soodsat vastukaja. Kuid selge on, et Uus-Meremaa valitsus kas varem või hiljem peab jõudma samale otsusele kui teised, et kord ja tulevikukindlus on parem kui kõiki ühtlaselt laostav võistlus. Siis oleks saanud aeg, kus ühe või teise riigi samalaadised üritused võiks anda juba teatud konkreetseid ning positiivseid tulemusi. Et see aeg ei tarvitse olla kaugel, näitab asjaolu, et Uus-Meremaa võieksportherna möödunud aasta augustist saadik töötas kahjuga, mis inglise kaubandusringkondade hinnangul ulatuvat umbes 2 milj. naelale.

Igatahes on praegusel ajal jälle tärnanud lootused, et rahvusvahelise võituru korraldamine võiks tulevikus kujuneda reaalseks tõsiasjaks. Sellised vaated peegelduvad ka resolutsioonides, mis hiljuti võeti vastu rahvusvahelisel põllumajanduskongressil.

Kongressi resolutsioonid kõnesoleva küsimuse kohta omavad seda suuremat tähtsust, et kongressist osavõtjad esindasid väga suurt arvu riike kõikidest maailmajagudest, koosnedes seejuures ühtlasi autoriteetsetest, osalt maailmakuulsust omavatest isikutest.

Arutuste aluseks oli Šveitsi piimatootjate organisatsiooni esindaja Dr. H. Bretscher'i referaat: Rahvusvahelise võituru organisatsioon. Referent rõhutas piimasaaduste ekspordi tähtsust ja käsitas sellega seoses arengut piimasaaduste maailmaturul. Kaubanduse kogus on kasvanud, kuna hindade liikumine näitas seejuures langevat tendentsi. Reas maades on piimatootjad selle tagajärjel sattunud raskustesse. Küll võis juba 1935. a. konstateerida teatud paremust, kuid hinnad saavutasid väevalt kolmandiku 1926. a. tasemest. Ka praegusel ajal ei ole hinnad veel kaugeltki tõusnud tootjate poolt soovitud kõrgusele.

Referent pidas piimasaaduste katastroofilist hinnalangust üheks tähtsamaks kriisipõhjuseks. Tema arvates oleks pahe kõrvaldatav vaid surrogaatide tootmise piiramise ning võitarnimise võimaliku laiendamise teel. Sellest üksi ei jätaks aga, kui mitte samal ajal ei püüta toodangut ning tarnimist tasakaalustada ja lõpetada üksikute eksportmaade vahelist laostavat võistlust, eriti inglise turul.

Äärmine vajadus valitseb üksikasjaliku toodangustatistika järgi, mis võimaldaks kiiret ning täpsat turuülevaadet. Järgneva vajaduseks osutub eksportpreemiate võimalikult kiirem kaotamine, samuti kontingentide ja soodustatud tollitariifide kaotamine. Igal riigil peaks siiski jääma õigus oma sisseveetole korraldada nii, et see omaa toodangule kindlustab rahuldavat hinda. Lõpuks väärub kaalumist rahvusvahelise organisatsiooni ellukutsumine, kes jaotaks importmaade vahel üksikute maade eksport-ilejääke.

Võikaubandus toimub osaliselt vabal turul päevahindadega, kuid Taanis ja Hol-

landis määratakse vahekorra põhjal pakku-
mise ning nõudmise vahel teatud kindel nä-
dalahind, mis avaldab oma mõju ka seal,
kus ametlikult on raske leida juurdepääsu.

Organiseeritud võieksporti korraldatakse
Uus-Meremaal riigi poolt hinna stabiliseerimise-
ga. See osutub aga otstarbekohaseks
vaid senini, kui toodangu ning müügi-
võime vahel valitseb teatud kindel tasakaal.
Paljudes teistes maades makstakse eksport-
preemiaid.

Kriis rahvusvahelisel võiturul tekkis
esijoonel üldise majanduskriisi tagajärjel,
kuid see süvenes veelgi või aseainete tood-
dangu kasvamise tõttu. Rahvusvahelise võit-
turu saneerimise esimeseks eeltingimuseks
on võitarmimise laiendamine margariinisaa-
duste võistluse tagasitõrjumise teel. Selleks
tuleb igalpool, kus see osutub vajalikuks,
või kvaliteeti tõsta ja võitarmimise kasuks
teha propagandat. Samal ajal tuleb õlide
ja teiste rasvainete hinda tollide abil tõs-
ta kuni võihinna tasemeni.

Need korraldused peaksid aga teostuma
rahvusvahelises ulatuses ja seepärast osu-
tub kokkulepe ning koostöö võieksportmaa-
de vahel mõõdapääsmatult vajalikuks. Esi-
meste sellesuunaliste sammude astumiseks
tuleks Rahvasteliidu juhatusel ning koostöös
Rooma rahvusvahelise Põllumajandusinsti-
tuudiga kutsuda kokku rahvusvaheline võit-
konvents, kus kõigi võiprobleemide aru-
tamine leiaks lähemat ühist käsitlemist.

Referaadi kohta võttis sõna Belgia esi-
daja, kes tähendas, et margariini konku-
rents on põhjustatud esijoonel kriisi taga-
järjel langenud ostujõust. Võiprobleem on
väga keeruline ja puudutab nii tootmist kui
ka kaubandust, kaubandusbilanssi ja rah-
va tervislikku seisukorda.

Prantsuse esindaja rõhutas võitluse va-
jadust margariini konkurentsi vastu. Kõige-
pealt tuleks teha korraldusi sõna „või“
kaitseks. Margariini suhtes tuleks keelata
isegi iga väljendus, mis kuidagi tuletab
meelde võid. Edasi tuleks keelata, et mar-
gariin värvimise teel tehakse sarnlevaks
loomulikule võile, et reklaampiltidel kasu-
tatakse motiividena talusid, lehma jne. või
lööklauseid, mis püüavad äratada ekslikke

muljeid. Ka või segamine margariiniga tu-
leks keelata.

Ei ole enam peagu ühtegi võitootjat, kes
saab ainult maailmaturu hinda ja samuti ei
ole ühtegi tarvitajat, kes võib osta võid
maailmaturu hinnaga. Selle tagajärjel on
kujunenud üldine huvi, mis seda dispari-
teeti säilitab selleks, et maailmaturgu ka-
sustada võieksportülejääkide likvideerimi-
seks iga hinna eest. See huvi võieksport-
maade majandusseisukohalt on seda suu-
rem, et suurema osa võitootmiseks kasusta-
vast piimast on pärit väikekäitistest.

Praegune probleem on: kuidas saavu-
tada taas normaalseid turuolusid? Prant-
suse seisukoht on, et enne peavad üldised
kriisinähtused kaduma ja alles seejärel
võib kohastada korraldusi võitlemiseks või-
kriisi vastu. Tuleb püüda saavutada hinna-
tasest, millejuures tootmine kujuneb taas
tasuvaks. Peaküsimus seejuures on, kas
võieksportmaade vahel saavutatakse kokku-
lepe.

Prof. Laur Šveitsist esines seejärel
omalt poolt ülevaatega võiküsimuse ja selle
arengu üle aastate jooksul. Tema arvates on
probleemi esilekerkimine põhjustatud troo-
pilisest rasvatest, mis on või tõsisemateks
võistlejateks. See konkurents jätkub ka
peale kriisi möödumist. Prof. Laur ei näe
igatahes lahendust ilma nende surrogaatide
piiramiseta.

Võitootja Euroopas peab võitlema ühelt
poolt margariini ja teisalt ookeanitaguste
võitootjate vastu. Eksportpreemiate maks-
mine on arusaadav, kuid eksportmaad pea-
vad lõpuks siiski jõudma arusaamisele, et
nad moodustavad maksja, s. o. kannataja
poole. Importmaad seevastu profiteerivad
sellest. Ainult võikaubanduse otstarbekohase
organiseerimise teel võiks hinnataset taas
tõsta nõuetavale kõrgusele. Väljapääsuteed
tekkinud ummikust näeb prof. Laur vaid
rahvusvahelistes kokkulepetes.

Läbirääkimiste lõppedes võttis kong-
ress vastu järgmise resolutsiooni:

Kongress konstateerib:

1. et või on üks tähtsamaid põllumajan-
dussaadusi ja inimkonnale asendamatu toit-
aine;

2. et katastroofiline hinnatase maailma võiturul, peale 1932. a., oli üks tähtsamaid põhjusi rahvusvahelise põllumajanduskriisi puhkemiseks;

3. et või hinnalangus maailmaturul on põhjustatud maailmakriisist, samuti ka surrogaatide levimisest, mis takistasid võiturbimise kasvamist vastavalt toodangu suurenemisele ja lõpuks juurdeveo korraldamatusest üksikutele importturgudele.

Võituru ratsionaliseerimiseks soovitab kongress üksikute maade valitsustele järgmisi korraldusi:

1. Kvaliteedi parandamine ja toodangu standartimine.

2. Selgitada tarbijatele või suuremat toiteväärtust võrreldes teiste rasvadega.

3. Nõuda, et riiklikud ja riigi poolt toetavad asutised tarbiks esijoones võid.

4. Piirata taimeraskade ja margariini tarvitamist pagarite, restoranide jne. poolt sellega, et neid kohustatakse sellest avalikult teatama; nende surrogaatide või nende valmistamiseks vajalikkude toorainete sisseveo piiramine sisseveotollide tõstmise teel; eventuaalselt keelata teatud toiduainete-tööstustele margariini töötlemine.

5. Seadusandlikul teel kaitsta sõna „või“ kõigis maades, keelates ühtlasi selle tarvitamist kõigi saaduste suhtes, mis ei ole valmistatud piimast.

6. Keelata margariini värvida nii, et see sarnleb võile.

7. Keelata propagandat, milles väljenduste, piltide ja muude vahendite abil püütakse äratada muljet, et tegemist on piimasaadustega.

8. Keelata margariini ja või segude müüki.

9. Toetuste andmine võitootmise ratsionaliseerimiseks.

10. Abinõude otsimine või tootmiskulude alandamiseks, et sel teel saavutada võituru laienemist.

Kongress palub valitsusi ja põllumajandusorganisatsioone üksikutes maades töötada kaasa rahvusvaheliste lepete toimetulekuks, et saavutada võiturgude ratsionaalsemat varustamist ja kahjuliku võistluse kõrvaldamist üksikute võieksportmaade vahel. Ühenduses sellega peab kongress tarvilikuks perioodiliselt ilmuva hea statistilise ülevaate avaldamist toodangu, tagavarade ja tarbimise kohta, mis võimaldaks kiiremat ülevaadet selle kohta, kas on oodata ületoodangut või puudujääki. Edasi on tarvilik, et ookeanitaguste maade toodang ja eksport kooskõlastatakse nõudmisega suurtes tarbimiskeskustes.

Sel viisil hakkaks võihind aegamööda tõusma ja ühtlasi kaoks vajadus mitmesuguste eksportpreemiade järele. Samuti soodustaks see koostööd üksikute maade vahel võiturgude ratsionaalsema varustamise saavutamiseks.

Kongress on veendunud, et üks ja teine asjaolu vajab tõsist uurimist ja seepärast tehakse Rahvusvahelisele Põllumajanduskomisjonile ettepanek, et ta koostöös Rahvusvahelise Piimasaaduste Föderatsiooniga valmistaks ette erilise võikonverentsi, millel tuleks arutusele võituru parem organiseerimisküsimus. Seejuures tuleks arvestada nii või eksportmaade kui ka importmaade huve.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖLOLU TÖÖSTUSES 1. JUULIKS 1937.

EMPLOYMENT IN INDUSTRY ON JUNE 1, 1937.

Suveseasontööde haripunktile jõudes oli tööstuse aktiivsus juunis tunduvalt kõrgem kui 1. a. samal ajal. Ühes arvestuse alla kuuluvate ehitusettevõtetega oli 1. juuliks suurtööstuses (20 ja enam töötajaga ettevõtteis) 51 953 töötajat läinud aasta 42 677

töötaja vastu ehk 21,7% enam. Ühes kesktööstusega oli töötajaid 1. juulil s. a. 62 418 m. a. 51 752 vastu. Seega ületas töötajate arv k. a. 1. juulil 1. a. sama aja seisul 20,6% ning eelmise kõrgkonjunktuuri (1929. a.) taset ümmarguselt 55%.

Murdude ja kaevanduste rühmas ulatus töötajate arv I. VII k. a. 7 757, mis ületab l. a. sama aja 35,3% ja 1929. a. 59,3%. Tegevuse laienemine on toimunud peamiselt turba- ja põlevkivitööstuses. Nii on töötajate arv tõusnud turbatööstuses 52,7% ja põlevkivikaevandustes 26,4%, kuna kivi- ja paemurrud näitavad tagasiminekut 12,0% võrra, võrreldes m. a.-ga.

Mineraalide töötlemise alal, kus I. VII töötas 2 244 isikut, tõusis töötajate arv võrreldes l. a. 19,8% ja 1929. a. 18,7%. Töötajate arv suurenes sideainete — tsemendi-, lubja- ja kipsitööstuse alal 22,1%, savi- ja keraamika alal 25,8% ning klaasitööstuses 12,5% võrreldes m. a.

Metallitööstuses oli I. VII s. a. 5 170 töötajat. See arv ületab l. a. 21,4% ja 1929. a. 63,5% võrra. Töötajate arv suurenes masinaehituses 27,5%, laevaehituses 14,4%, raudtee ja trammi töökodades 8,6%, elektriaparaatide valmistamise alal 40,2%, mehaanika- ja lukusepatöökodades 34,2% ning muude metallesemete valmistamise alal 5,1% võrreldes l. a.

Keemiatööstuses tõusis töötajate arv 2 516-le ületades seega 65,1%-ga 1936. a. ning 214,5%-ga 1929. a. seis. Suuremaks keemiatööstuse alaks on kujunenud põlevkiviõlitööstus, kus töömaht on suurenenud 62,9%. Suurenemist osutavad ka teised keemiatööstuse alad — kummitööstus 18,0%, seebi- ja küünlätööstus ning kosmeetilised laboratooriumid 9,5%, muude keemiliste ainete tööstus 16,3% ja tuletikutööstus 17,5% võrreldes m. a.

Tekstiilitööstuses on töötajate arv tõusnud 11 873, ületades m. a. seis 7,0% ja 1929. a. oma 2,9%. Töötajate arvu poolest on tekstiilitööstus viimasel andmel 22,9%-ga esikohal. Puuvillatööstuses on töötajate arv suurenenud 9,9%, linatööstuses 3,7%, köie-, nõöri- ja niiditööstuses 24,7% ning kunstiidi ja pudukaupadetööstuses 16,2%, kuna villatööstuses on tunda 4,3% tagasiminekut võrreldes l. a.

Puutööstuses osutavad võrreldes l. a. aktiivsemat tegevust saeveskid, kus töötajate arv tõusnud 32,8%, mööbli- ja vineeritööstus 20,4% ning muude puuesemete

valmistus, kus valmistatakse ka ehitustarbeid, nagu uksi ja aknaid 82,7%.

Paberitööstuses on töötajate arv peagu võrdne 1929. a. seisule, kuid 10,2% suurem mullusest. Tselluloosi- ja puupapivalmistamise alal on töömaht tõusnud 8,4% ja pabereseemete valmistamise alal 3,9% võrreldes l. a.

Tööloлу suurтööstuses.

Employment in Large-scale Industries.

	Töötajate arv Number of Workers		
	I. VII 1937	± %	
		I. VII 1936=100	I. VII 1929=100
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	7 757	+35,3	+ 59,3
II Mineraalide töötlemine — Mineral working industry	2 244	+19,8	+ 18,7
III Metallitööstus — Engineering industry	6 276	+21,4	+ 63,5
IV Keemiatööst. — Chemical ind.	2 516	+65,1	+214,5
V Nahatööstus — Leather ind.	587	+13,9	+ 50,4
VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	11 873	+ 7,0	+ 24,9
VII Puutööstus — Woodworking industry	5 985	+29,8	+ 18,8
VIII Paberitööstus — Paper ind.	2 339	+10,2	- 0,5
IX Poligraafiatööstus — Polygraphic industry	1 392	+ 8,8	+ 15,9
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	3 006	+ 1,2	+ 22,8
XI Kehakatte ja pudukaupade ts. — Clothing & dry-goods ind.	1 802	+40,2	+116,6
XII Ehitustööst. — Building ind.	5 104	+46,4	+374,3
XIII Elektri ja gaasi- ja vesivarustis — Electric power plants, gas and water works	963	+ 5,2	+ 31,0
XIV Puhastustööstus — Sanitation industry	180	+26,2	- 23,5
Kokku — Total	51 953	+21,7	+ 47,8

Toit-, jookide- ja maitseainete tööstuses osutavad tõusu jahuveskid 27,1%, šokolaadi- ja kompvekitööstus 6,0%, toiduõlide ja rasvade tööstus 58,5%, kartulijahu ja siirupitööstus 15,4%, linnase- ja õletööstus 16,3% ning karastavate jookide tööstus 24,4%. Töötajate arv on vähenenud tapamajades ja konservitööstuses 11,0% ning tubakatööstuses 23,0% võrreldes m. a.

Kehakatte ja pudukaupade tööstuses suurenes töötajate arv võrreldes l. a. 40,2% ja 1929. a. 116,6%. Tõusu

osutavad kõik sellesse rühma kuuluvad erialad — rõivaõmblus 37,0%, jalanõudetööstus 71,5% ja pudukaupadetööstus 19,2%, võrreldes m. a.

Ehitustööstus on käesoleval aastal erakordselt elav. Arvestuselolevais ettevõtte-

teis töusis töötajate arv ehituse alal 1. VII s. a. 5 104, mis on ümmarguselt 45% suurem mullusest. Eriti elavnenud on hoonete ehitamine, kus k. a. on ca 85% enam töölisi tegevuses kui 1. a. samal ajal. Välisehituste alal ulatub töus ümmarguselt 20%.

‘LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ A-s. „Estoliit”, Tallinnas, kunstsarvetehase ehitamiseks ja sisseseadmiseks Tallinnas, Tulika tän. nr. 15—17. Ettevõttes leiab tööd 20 töölist. Jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 64 h. j. Valmistatakse kuivatatud kaseiniist kunstsarve (galalliiti).

■ U.-ü. „Riina” — J. A. Peiker & Ko., Tallinnas, omandada a-s. „Regina’le” kuuluv paberossikestadetehas „Regina” ja töötada edasi praegustes ruumides Tartu mnt. nr. 45.

■ A-s. „A. Le Coq”, Tartus, karastusjookidete hase ehitamiseks ja sisseseadmiseks Tallinnas, Suur Patarei tän. nr. 20. Ettevõttes leiab tööd 35 töölist. Jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 15 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid karastavaid jooke ja valatakse vaadiõlu pudelitesse.

■ Mango Vanker’ile, Polli vallas, Pärnumaal, saeveski ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölist. Jõuandjaks 12 h. j. lokomobiil. Valmistatakse igasugust ehitusmaterjali.

■ Vold. Ehrenpreis’ile, Tallinnas, Rütüti tän. nr. 11 sisseseatud trükikojas töötamiseks.

Ettevõttes leiab tööd kuni 30 töölist. Jõuandelekttrimootorid kogujõuga 5 h. j. Tehakse mitmesuguseid trükikõid.

■ A-s. Tallinna köievabrik John Carr’i pärijad, Tallinnas, Kopli tän. nr. 33 asuva vabriku ümberehitamiseks ja korraldamiseks. Ettevõttes leiab tööd 115 töölist. Jõuandjateks elektrimootorid ja gaasi-generaator. Valmistatakse igasuguseid köisi ja nõori ning kookakse sisal-kanepvaipu.

■ Aleks. Umberg’ile, Tallinnas, Sulevimägi nr. 2 mööblitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjaks 5 h. j. elektrimootor. Valmistatakse igasugust mööblit ja sisustusesemeid.

■ O-ü. „Calorica”, Tallinnas, Rütüti tän. nr. 13 sisseseatud peenviinatehas „Calorica” töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Valmistatakse mitmesuguseid peenviinu ja -napse.

■ Joh. Floss’ile, Tallinnas, Heeringa tän. nr. 21/23 karastusjookidete hase „Vellamo” sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 12 töölist. Jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 6 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid karastavaid jooke.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

M. n. oli võihindade seisund üldiselt e. n. tasemel, kuid nõudmine või järgi muutus tagasihoidlikumaks. Meie eksportvõihinnaks, mille liikumine oleneb ka väljaveokoguste osatähtsuse kujunemisest üksikute turgude järgi, noteeriti 159 s. kg. franko saatejaam s. o. 1 s. kg-lt vähem kui e. n. Turutendents rahulik.

Võitagaravarede liikumine Englise külmutusmajades näitas juuli teisel poolel väikest

tõusu. Üldiselt jääb aga tänavune võitagaravare seis madalamaks kui see oli eelmisel kahel aastal. Nii oli k. a. juuli lõpul võitagaravarede seis Inglises 958 000 kasti m. a. 1. aug. 1 102 000 kasti ja 1935. a. sama aja 1 136 000 kasti vastu.

Või väljavedu Taanist näitas tänavu suurenemist. Nii veeti juulis Taanist võid välja 9% võrra enam kui m. a. samal kuul.

K. a. esimesel seitsmel kuul on võieks-

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 4.	9/VIII	2/VIII	%	Juuli		English Nomenclature see No. 4.	9/VIII	2/VIII	%	Juuli	
	15/VIII	8/VIII		1937	1936		1937	1937		1937	1936
	1937	1937									
SUURMÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv.)											
1. Rukis	16,00	16,50	-3,1	16,50	12,50	81. Searasv, sulatamata	115	115	0	110	100
2. Nisu	22,50	24,50	-8,2	24,00	19,00	82. " sulatatud	140	140	0	140	120
3. Oder, sõda	18,00	18,00	0	19,88	15,00*	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	55	55
4. Kaer	16,50	16,00	-3,2	16,75	12,00	84. " sulatatud	80	80	0	80	65
5. Rukkijahu	17,95*	17,47*	+2,7	17,47	14,45	85. Heeringad	50	50	0	50	50
6. Rukkipüü	25,25	25,00	+1,0	25,25	20,90	85-a. Eesti erivalik	—	—	—	45	—
7. Nisupüü (kõrgem sort)	43,50	44,00	-1,2	43,00	47,00	86. Raimed, värsked	12	16	-25	20	22
8. Kartulid, sõggi	—	—	—	2,85 ^b	2,40 ^b	87. Kilud, värsked	30	28	+7,1	29	22
9. " tõstuse	—	—	—	1,90 ^b	2,10 ^b	88. Ristikhein	5,8	5,1	+13,7	5,5	4,8
10. Kartulitärklis	23,00	23,00	0	23,00	27,00	89. Aasahein	4,9	4,0	+22,5	4,0	3,7
11. Juust, šveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,25	1,25	90. Põletispuud, kase (m ³)	845	845	0	845	845
12. Taimetõli (kg)	0,83	0,83	0	82,50	75,00	91. männi	583	583	0	583	583
13. Suhkur	46,25	46,25	0	46,14	42,63	92. Petrooleum (lt)	16	16	0	16	12
14. Sool	2,80	2,30	0	2,50	2,50	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
15. Riis, Burma II	46,50	46,65	-0,3	46,65	45,00	Rukis — (kr. kv.)					
16. Tee, or. Pek., Taelon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75	93. Hamburg (La Plata)	—	19,13	—	19,23	8,01
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	2,98	0	2,98	4,68	94. Chicago	11,73	11,82	+8,6	13,19	10,08
18. Kakao, hollandi	2,10	2,10	0	2,10	2,10	95. Winnipeg	13,00	12,61	+3,1	20,94	7,94
19. Heering, S. Matties (tünn)	51,50	48,50	0	48,50	38,50	Nisu — (kr. kv.)					
20. " Matfals	55,60	52,50	+5,7	52,50	42,50	96. Hamburg (Manitoba I)	20,09	20,53	-2,1	21,75	14,40
21. Palgid, kuusk, mänd (thm)	20,00	20,00	0	20,00	18,50	97. Liverpool	17,01	17,41	-2,3	18,00	13,17
22. Paberipuu (rm)	7,50	7,50	0	7,50	6,00	98. Chicago	16,29	16,49	-1,2	16,41	15,46
23. Saet, mat., mänd u/s (thm)	48,00	48,00	0	48,00	28,50	99. Winnipeg	17,15	16,83	+1,9	19,18	12,36
24. Telliskivid (1000 tk.)	47,00	47,00	0	47,00	46,00	Mais — (kr. kv.)					
25. Silikaatkivid (1000 tk.)	41,00	41,00	0	41,00	38,50	100. Chicago	12,77	13,96	-8,5	17,15	11,54
26. Tsement (tünn 170 kg) ¹⁾	5,85	5,85	0	5,86	6,45	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
26a. Tsem. paberkot. (170 kg) ¹⁾	5,15	5,15	0	5,15	—	101. I v. piimakauplustele	11	11	—	11	10
27. Lubl	2,20	2,20	0	2,20	2,77	102. I v. piimatõstustele	10	10	—	10	9
28. Tsinkvalge (kg)	0,84	0,81	+4,8	0,81	0,42	103. II v. piimakauplustele	9	9	—	9,7	9
29. Ooker (kg)	0,23	0,23	0	0,23	0,25	104. II v. piimatõstustele	8	8	—	8,7	7,5
30. Värnits	65,00	65,00	0	65,00	72,00	Või. (snt. kg)					
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	18,50	105. Tallinn	160	160	0	152	150
32. Ohtkoogid, linaseemne	12,50	12,50	0	12,50	13,50 ²⁾	106. Kindlustatud hind	145	145	0	145	130
33. Nisukliid	10,00	10,00	0	10,00	9,50 ²⁾	Londonis.					
34. Superfosfaat, 18—20%	5,05	5,05	0	4,95	4,85	107. Taani	221	221	0	313	223
35. Kaalisool, 40%	11,47	11,47	0	11,04	10,55 ²⁾	108. Eesti	—	—	—	—	190
36. Fosforiit, eesti	3,25	—	—	3,25	3,18	109. Läti	—	—	—	—	—
37. Nitrofoska	—	—	—	23,90	21,15 ²⁾	110. Leedu	—	—	—	—	183
38. Raud, sordi	22,00	22,00	0	22,00	14,00	111. U-Meremaa	215	213	+0,9	201	204
39. Teras, vedru	40,00	30,00	+33,3	30,00	24,00	Manchesteris.					
40. Inglistina	550,00	550,00	0	542,50	445,00	112. Taani	227	227	0	220	226
41. Seatina	51,00	64,00	-20,4	64,00	39,00	113. Eesti	210	210	0	203	199
42. Vaskplekk, punane	235,00	235,00	0	235,00	167,50	114. Läti	210	210	0	204	200
43. " valge	195,00	195,00	0	195,00	140,00	115. Soome	214	214	0	203	208
44. Tsinkplekk	77,50	77,50	0	77,50	69,00	116. Rootsi	214	214	0	211	210
45. Puuvillariis, bjäs (mtr)	0,61	0,61	0	0,61	0,58	Berliinis.					
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,05	2,45	+8,1	2,45	2,45	117. Saksa margivõi	377	377	0	377	352
47. " ameer. n. i. s.	2,70	2,70	0	2,70	2,50	118. Peen mereivõi	368	368	0	368	342
48. Paber, rotatsiooni	23,20	23,20	0	23,20	23,20	119. Meiereivõi	357	357	0	357	332
49. Kivistisi, auru, Newcastle	3,25	3,15	+3,1	3,13	2,65	120. Kopenhaagenis. — Taani	178	178	0	171	176
50. " sepa	3,60	3,60	0	3,60	2,75 ^{a)}	Peekon. (snt. kg)					
51. Põlevkivi, I-a s.	0,90	0,90	0	0,90	0,80	121. Tallinn 60 — 72 kg I a.	100 ^{c)}	96 ^{d)}	+4,2	94	86
52. Turvas	0,90	0,90	0	0,90	0,83	122. " { 55,5—59,5 " "	95 ^{e)}	91 ^{f)}	+4,4	89	81
53. Põlevkiviõli	5,90	5,90	0	5,60	4,60	123. " { 72,5—75,0 " "	81 ^{g)}	87 ^{h)}	+4,6	85	77
54. Kütetõli, o/u. "E. Kiviõli"	5,10	5,10	0	5,10	4,75	Londonis (kõrgem not.)					
55. Kivitorv	19,00	19,00	0	19,00	19,00	124. Taani	187	187	0	170	166
56. Nafta	14,00	14,00	0	14,00	10,50	125. Eesti	178	178	0	159	150
57. Petrooleum, Ameerika	16,00	16,00	0	16,00	12,00	126. Läti	—	—	—	159	150
58. Bens., Riigi Põlevkivit. (lt)	0,81	0,81	0	0,81	0,26	127. Leedu	187	187	0	168	159
59. " Kiviõli, Estolli* *) (lt)	0,32	0,32	0	0,32	0,29	128. Rootsi	193	193	0	175	170
VÄIKEMÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu	17,1	17,8	-4,0	16	14,3	129. Poola	178	178	0	159	150
61. Sepikujahu	27,5	27	+1,3	28	23	Lina — Võru-Peiserf.					
62. Manna	50	50	0	50	50	131. Ristna (R)	—	—	—	142	92
63. Kartulijahu	30	30	0	30	35	132. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	133	53
64. Kartulid	3,8	4,5	-15,4	9,0	5,7	133. Dreiband (D)	—	—	—	124	74
65. Suhkur	47	47	0	47	44	134. Ordín-dreiband (ÖD)	—	—	—	115	63
66. Sool	5	5	0	5	5	135. L.-ordin-dreib. (LÖD)	—	—	—	106	62
67. Piim, lt II valik lahtine	11	11	0	11	10	136. Takuprakk (H)	—	—	—	97	40
68. Lauavõi	170	170	0	162	156	Mujal Eestis.					
69. Kõõgivõi	160	155	+3,2	146	135	137. Ristna (R)	—	—	—	140	91
70. Koor, rõõsk (liiter)	110	110	0	110	110	138. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	131	82
71. " hapu	100	100	0	100	93	139. Dreiband (D)	—	—	—	122	73
72. Kanamunad (paar)	11	11	0	8	8	140. Ordín-dreiband (ÖD)	—	—	—	113	62
73. Sealaha, keedliha	95	95	0	90	86	141. L.-ordin-dreib. (LÖD)	—	—	—	104	51
74. " praeliha	110	110	0	100	93	142. Takuprakk (H)	—	—	—	96	39
75. Loomaliha, supliha	55	55	0	50	54						
76. " praeliha	70	70	0	65	80						
77. Vaskaliha, esim. veer.	50	50	0	45	51						
78. " tag.	55	55	0	50	65						
79. Lambaliha, esim. veer.	70	70	0	65	63						
80. " tag.	76	76	0	70	71						

1) fr. Rakvera; *) ühes teedemaksuga; *) 16./VIII—22./VIII; *) 9./VIII—15./VIII; *) leivajahu; *) V; *) VI; *) IX; *) IV.

port suurenenud 6% võrra. Seejuures suurenes ka Inglisse eksporditud võikoguse osatähtsus 76%-le, m. a. 74% vastu, kuna Saksa veetud võikoguse osatähtsus langes 24%-lt 22%-le. Seega võihinna kindlustamise tagajärjel on Taani võiekспорт hakkanud suurenema.

Hollandis oli piimatoodang juunis 2% võrra kõrgem kui m. a. samal kuul, kuna söötmissolud tänavu on paremad. Hea heinasaagi tõttu võib k. a. piimatoodangu suurenemine jätkuda, mis tõstvalt mõjub piimasaaduste toodangule ja väljaveole.

Siseturul maksus või s. kg.:

Tallinnas	—	lauavõi	170 s.,	köögivõi	155—165 s. kg.
Tartus	"	"	170—175 "	"	150—165 " "
Viljandis	"	"	175 "	"	150—168 " "
Pärnus	"	"	165—170 "	"	135—150 " "
Valgas	"	"	170—180 "	"	150 " "
Rakveres	"	"	170—180 "	"	155—160 " "
Narvas	"	"	170—180 "	"	140—160 " "

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalaa.		1937. a.	1936. a.	1935. a.
	9./VIII— 15./VIII 1937	12./VIII— 18./VIII 1937	1. I kuni 15./VIII	1. I kuni 16./VIII	1. I kuni 18./VIII
VÕI (tonni) Butter (tons)	549,5	—	7340,7	5069,0	6478,6
Sellest:					
Saksa . . .	105,9	—	2367,8	2374,1	2219,8
Inglise . . .	443,6	—	4797,4	3496,9	3957,1
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1251	—	21714	24822	29022
Sellest:					
Inglise . . .	171	—	2603	14875	20255
Saksa . . .	1080	—	19040	5973	5597
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	30,8	1211,7	1383,0	1388,0
LINA (tonni) Flax (tons)	61,0	—	4125,6	6060,5	40079,5
Sellest:					
Inglise . . .	—	—	1577,3	2637,0	2880,1
Belgiasse . . .	—	—	201,5	231,8	70,3
Soome . . .	—	—	253,8	455,1	134,9
Saksa . . .	50,8	—	1331,0	1061,0	882,5
Prantsuse . . .	—	—	532,3	1531,2	10,3

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuhindade liikumises erilist muutust ei ole, mistõttu eksporditavate ka siseturujuustuhind jäeti endiseks. Seega on šveitsi eksportjuustuhind riikliku juurdemaksuta s. kg. franko Tallinn:

12 A	—	110 s. kg.	12 B	—	102 s. kg.
11 A	—	105 s. kg.	11 B	—	98 s. kg.

Siseturujuustule noteeriti samuti endised hinnad, s. o.

Šveitsi	125 s. kg.
Hollandi	100 " "
Backsteini	100 " "
Konserv	130 " "

Juustu väljavedu näitas meil tänavu tunduvalt tõusu. Nii eksporditi juulis 20 716 kg. l. a. sama kuu 4275 kg. vastu. K. a. esimese 7 kuu jooksul eksporditi 144 078 kg. juustu l. a. 43 790 kg. vastu. suurenedes seega enam kui kolmekordselt.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Ees- ti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 100 š-le tsentner. Nõudmine peekoni järgi on endiselt elav. Kuna käesoleva nädala jooksul jõuavad Taanist Inglise turule lisakvooteaga määratud kogused, võib hind käesoleva kuu lõpul nõrgeneda.

Meil tõsteti peekonsigade noteeringut 4 s. võrra kg-lt ja elussigade noteeringut 2 s. võrra 67 sendile.

Peekonsigade noteeringu kõrgem sort on seega 1 kr. per kg. Viimati noteeriti nii kõrget hinda 1930. a. esimesel poolal.

K. n. maksavad eksporditapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg.	100	95		
55,5—59 " }	95	91	Siseturu hinnad	
72,5—75 " }	91	87		
73,5—80 "	91	87		

M. n. tapeti eksporditapamajades 806 siga 748 sea vastu e. n. NSVL-u saadeti mõõ- dunud reedel 70 siga ca 8000 kr. väärtuses.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. oli veiste pakkumine keskmine, nõudmine tagasihoidlik. Hinnad veidi nõrgenesid. Suurmüügil maksusid:

suured pullid — rammusad 46—48 s. ja keskmised 44—46 s. kg.;

väiksemaid pullid (elusk. alla 500 kg) rammusad 43—46 s., keskmised 40—43 s. ja lahjad 25—35 s. kg.;

lehmad nuumatud 47—50 s., keskmised 35—40 s. ning lahjad 25—35 s. kg.;

mullikad, rammusad 43—46 s., keskmised 40—43 s. ja lahjad 25—38 s. kg.

Eluskaalu alusel maksusid suured pullid 29—30 s., keskmised pullid ja mullikad 22—25—28 s. kg. Lehmade eluskaaluhind kõigub looma rammususe järgi suurel määral. Nii maksusid lehmad 14—22—30 s. eluskaalu kg.

Turustades veiseid lihakaalu alusel, kus nahk ja pudemed (päidikud) jäävad ostjale, tuleb eelnimetatud liha kilo hinnale naha ja pudemete arvel arvata juurde pullidel 8—10 s. ning lehmadel 10—12 s.

Vasikate pakkumine väheneb. Nõudmine keskmine Tendents kõveneb. Tapetud

vasikad maksusid: suured ja nuumatud 70—75 s. ja lahjad 50—55 s. kg. Elusvasikate hinnad sõltuvalt sordist 32—45—48 s. kg.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine rahuldav. Hinnad siseturul püsivad. Tapetud lambad maksusid nahata ja pudemeteta: nuumatud 55—60 s., keskmised 50—55 s. ning lahjad 45 s. kg. Eluslambad 30—34 s. kg.

Ekspordilambaliha hinnad nõrgenesid 5 s. võrra kg-lt, maksudes seega 75—80 s. kg. Eluskaalu hinnad franko saatejaam 34—36 s. kg.

Sigade pakkumine üldiselt alla keskmise. Nõudmine keskmine. Tendents kindel. Tapetud sead maksusid: noored ja peekonkaalulised 86—90 s., lihasead 85—88 s. ja rasvasead 80—84 s. kg. Elussead 67 s. kg.

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 85—87 s. kg. Vasikanahad 6.00 kr. tükk ning suuremad kaalus üle 3,5 kg, ühe kg hind kr. 1.70.

Lambanahad 2,5—4.00 kr. tükk, sõltuvalt villa pikkusest ja kvaliteedist.

Hobusenahad 15 kr. tükk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Munahindade liikumises Inglises toimus m. n. väike tagasimine. Vaatamata sellele jäi aga meie eksportmunade hinnanoteering endiseks s. o. 80 s. kg franko kogumispunkt. Siseturu munahinnaks noteeriti 60 s. kg. Kuna alates 15. VIII võetakse vastu tootjailt mune kaalu alusel, jääb paari hinna arvutamine noteerimiskomisjonis ära.

Kuna aasta teisel poolel kanamunahindade liikumine Inglises toimub peagu pidevalt tõusvas suunas, ilmneb mõnikord põhjusi, mis üldist hinnaliikumissuuna mõneks ajaks muudavad. Käesoleval korral on põhjuseks eriti soojad ilmad, mis munade hoidmist raskendavad. Ilmade jahenemisega on loota hindade tõusu.

Kanamunade väljavedu Taanist oli k. a.

juulis 175,1 milj. tk, m. a. sama aja 155 milj. tk. vastu, suurenes seega 20 milj. tk. võrra. K. a. esimesel seitsmel kuul ulatub Taani kanamunade eksport 989 milj. tk-le, m. a. sama aja 831 milj. tk vastu. Seega suurenes Taani kanamunade eksport tänavü 19% võrra. Koguselt läks mune Inglisse 744 milj. tk., Saksa 201 milj. tk, Šveitsi 28 milj. tk. ja ülejäänud osa teistele turgudele.

Siseturul võis märkida m. n. hindade lõdvenemist, kuna munade pakkumine on praegu küllalt suur. Nii maksusid kanamunad s. paar:

Tallinnas	9—12 s	Valgas	9—11 s
Tartus	10—11 „	Rakveres	9—10 „
Viljandis	10—11 „	Narvas	12 „
Pärnus	10—11 „		

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal valitses teraviljaturul selgusetus, mille tagajärjel noteeringud üksikül peevil olid väga kõlkuvad. Praegused

hinnad sõltuvad täiesti põhjapoolkeral teravilja kasvatavate maade saagi kujunemise teadetest ja näitavad peale Kanada börside

väikest langustendentsi. Üldiselt näib tänavu sügisene hindadelangus kujunevat peamiselt Kanadas saagi äpardumise tõttu eelmistest sügistest tunduvalt väiksemaks. Kuna viimaste teadete järgi Kanadas on veelgi nisusaagi eelhinnang eelmisest hindest tunduvalt langenud, siis näitasid m. n. Winnipegi noteeringud vastandina teiste tähtsamate börside hinnalangusele väikest hinna kõvenemist. Nii tõusis rukkiahind Winnipegis e. n. 12,61 kr-lt 13,00 kr-le kv ja nisuhind 16,83 kr-lt 17,15 kr-le, kuna samal ajal langes nisuhind Chicagos 16,49 kr-lt 16,29 kr-le, Hamburgis 20,53 kr-lt 20,09 kr-le ja Liverpools 17,41 kr-lt 17,01 kr-le. Ühendriige viimaseaegne hinnatõrjengemine pannakse täielikult sealse hea nisusaagi arvele. Nii on viimase hinnangu järgi saagi väljavaated veelgi paranenud ja varem avaldatud suinisu kahjustused osutunud hialdatuks. Kuna sealne omatarvidus on kujunevast saagist tunduvalt väiksem, siis tõusevad Ühendriigid üle mitme aasta uuesti eksportijate riikide hulka ja katavad esialgsete arvestuste põhjal saagi äpardumise tõttu tekkinud Kanada eksportkoguse tänavuse tagasimineku.

Euroopa kasvamisegaegne kohane ilmastik mõjus hästi kujunevale saagile ja tänavune nisutoodang ületab viimaseil Rooma Põllumajandusinstituudi andmeil 5% läinud aasta.

Austraalias ja Argentiinas on praegu käimas nisukülvid, kuid tähtsamais nisukasvatuse-rajoones mõjub niiskuse puudus kahjustavalt edukale külvitöö arenemisele ja seemne idanemisele.

Kuna igalpool käib praegu kiire talivilja peks ja suivilja koristamine ja põllumehel teistest põllumajandusharudest rahaline sisetulek on rahuldav, siis ei kiirustata uudse vilja müügiga, mille tõttu harilik sügisene hindade langus üksikuil turgudel ei ole veel ilmnenu.

Nii püsisid siseturuhinnad enamvähem e. n. tasemel ja olid üksikuil turgudel järgmised:

Väikemüügihinnad siseturul s. kg.

	Tallinn	Tartu	Viljandi	Pärnu	Valga	Narva
rukis	20	15.5	16	18	16	16
nisu	27	26	24	24	23	23
oder	22	16	16	20	18	14
kaer	18	15	15	17	15	15
rukkijahu	20	16.5	18	18	17	17
sepikujahu	32	28	30	30	30	28

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Õunte pakumine siseturgudel on muutunud väga elavaks. Meie suveõunte sordiment on väga kirju ja nende õunte kvaliteet ka väga mitmesugune — seepärast on ka suveõunte hinnad väga mitmesugused. Paremaid eksportkõlbulikest õuntest maksti m. n. Tallinnas 20—24 snt kg, kuna väiksemaväärtusega siseturu õunu müüdi tavaliselt 8—10 snt kg. Kehvemasordilisi ja väiksema väärtusega õunu müüdi Tallinna turul isegi 5 sendiga kg. Nõudmine suviõunte järele praegu on väikene.

M. n. saadeti meilt Soome esimesed eksportõunad. Esimeseks eksportõunte laadijaks oli Eesti Väikemaapidajate Keskkliit. Kreevaldi poolt saadeti Inglisse suurem partii mustsõstraid.

Tallinna turul langes m. n. lõpul tomatite hind. Käesoleva nädala algul oli veelgi väiksem nõudmine tomatite järele ja neid müüdi juba 25—30 snt kg. Kurgi hind näitas juba väikest tõusu, samuti ka herneste ja türgiubade hind. Lillkapsaste ja kaalikate hind näitas ennem langust, kui tõusu.

Tallinna turul maksti:

türgioast	20 s kg.	küüslaugust	50 s kg.
hernest	20—25 „ „	sellerist	2 „ tk.
lillkapsast	3—20 „ „	salatist	30 „ kg.
kaalikaist	7—10 „ „	ploomidest	30—40 „ „
porgandest	8—10 „ „	pirnidest	20—35 „ „
kurgist	1—3 „ „	pohldest	25 „ „
peakapsast	7 „ „	põldmarjast	35 „ „
sibulast	25 „ „	mustikaist	35 „ „

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

POSTI-HOIUKASSA LÄTIS. — *POSTAL SAVINGS BANK IN LATVIA.*

1927. a. esimesel poolel, s. o. kümme aastat tagasi, asutati Lätis posti-hoiukassa. Asjaolu, kuidas arenes selle aja jooksul tähendatud instituudi tegevus, omab erilist tähtsust seepärast, et kolmest Balti riigist (Eesti, Läti ja Leedu) vaid Läti rakendas postiaparaadi kapitali akumulamiseks sise-riigis.

Peale posti-hoiukassa loodi ka posti jooksvaid arveid, kuid viimaste tähtsus on võrdlemisi piiratud. Nii moodustasid k. a. märtsi alguks hoiused posti-hoiukassas 64,1 milj. Ls, kuna posti jooksvaid arveid oli vaid 11,6 milj. Ls. Seejuures hoiused posti-hoiukassas tõusevad pidevalt. Viimase kahe aasta vältel näiteks tõusid need kahekordselt. Ent hoiused posti jooksvail arveil, millised omavad peamiselt tööstus- ja kaubandusettevõtete arveteõiendamise iseloomu, püsivad viimaseil aastail umbes ühel ja samal tasemel.

Posti-hoiukassa omab kapitali kogumise alal Lätis suurt tähtsust. Tema arvele langeb umbes $\frac{1}{5}$ hoiuste üldsummast. Käesoleval ajal posti-hoiukassa hoiuseid ületavad tunduvalt vaid Läti panga oma, kuna kommunaal-krediitastutiste, vastastikku krediitselfside ja laenu-hoiuühingute omad kokku ületavad posti-hoiukassa hoiuseid vaid väikesel määral. Sama võib konstateerida ka hoiuste suhtes aktsiapankades. Kui aga arvestada ainult eraaktsiapanku, siis nähtub, et hoiused viimaseis moodustavad vaid umbes $\frac{1}{4}$ postihoiukassa omist.

Posti-hoiukassa esimese viie aasta tegevusest ei ilmnenu, et ta omab sellist tähtsust. Ajavahemikul 1927—31. a. hoiused posti-hoiukassas suurenesid keskmiselt aastast vaid 1,4 milj. Ls. võrra. Kuid viimasel viiel aastal, s. o. ajavahemikul 1932—36. a., juurdekasv aastast moodustas keskmiselt 9,6 milj. Ls.

Selline murrang hoiuste juurdevoolus posti-hoiukassasse on tingitud 1931. a. asetleidnud krediitkriisist. Seoses panganduskrahhiga Saksas algas paaniline hoiuste äravool Liepajas pangast, milline osutus Saksa Dresdeni panga filiaaliks, ja pärast-

poole ka muist krediitastutisist. Läti pank ei võimaldanud hoiuomanike rahuldamiseks tarvilikke rahalisi ressursse ja pangad olid sunnitud lõpetama hoiuste väljamaksmise. Viimased õiendati hiljem vaid järk-järgult. Ainult posti-hoiukassa, kes oma hoiused paigutas edasi Läti panka, suutis hoiuomanike nõudeid rahuldada täiel määral. Seepärast on ka arusaadav, et peale 1931. a. algas kapitalide äravool aktsiapankadest posti-hoiukassasse.

Läti posti-hoiukassal käesoleval ajal on 840 osakonda, kusjuures hoiuomanike arv küündib 123 559 (1936. a. lõpul). Väiksemaid hoiuseid, s. o. kuni 500 Ls, oli kokku 99 000 ehk 80% hoiuste üldarvust. 22 000 ehk 19% oli hoiuseid 500—5000 Ls. piires; 1000 hoiust ehk 0,9% oli 5—10 tuh. Ls. piires ja 460 hoiust ehk 0,4% hoiuste üldarvust üle 10 tuh. Ls.

Riigiasutiste osavõtt posti-hoiukassa kapitalikogumiseks võib tähendatud instituudi hoiuste liikumist loomulikult tunduvalt mõjustada. Et saada põhjalikumat kujutlust selle üle, millisel määral posti-hoiukassa hoiuste liikumine peegeldab tegelikku raha säästumist ja millisel määral hoiusumma liikumine on mõjustatud mitmesuguste riiklike summade paigutamise, oleks vaja teada liigitust üksikute hoiustajate rühmade järgi. Selline liigitus avaldatakse näiteks Prantsuses, kus riiklikud hoiused posti-hoiukassas on toodud eraldi. Kuid Läti toob vaid hoiustajate osituse tuluallikate või kutse järgi.

Kutse — <i>Occupation</i>	Hoiustajad — <i>Depositors</i> (1936)	Arv — <i>Number</i>	%
Tööstus, kaubandus ja transport — <i>Industry, trade, and transport</i>	31 000	25	
Põllumajandus — <i>Agriculture</i>	25 000	21	
Riiklikud ja kommunaal asut. — <i>State and municipal institutions</i>	15 000	12	
Kodumajapidamine — <i>Household</i>	13 000	11	
Kvalifitseerimata isikud ja kodumajapidamisteenijad — <i>Unskilled workers, and domestic servants</i>	12 000	10	
Alaerialised, õpipoisid ja üliõpilased — <i>Minors, apprentices, and students</i>	11 000	9	
Vabakutselised jne. — <i>Professional men, etc.</i>	7 000	6	
Juriidilised isikud — <i>Corporate bodies</i>	4 000	3	

Hoiustajaist moodustavad suurema rühma kvalifitseeritud töölised, mitmesuguste ettevõtete ametnikud ja teenijad, kokku ca 44 000 ehk 36% hoiustajate üldarvust. Kaupmehi on ca 10% hoiustajate üldarvust. Umbes 10% hoiustajate üldarvust moodustavad põllupidajad ja umbes sama palju põllumajandustöölised.

Tuluallikate järgi liigitada on raskem. Säästumine teenistusest ilmneb 72 000 hoiuse ehk 60% juures hoiustajate üldarvust. 24 000 ehk 20% hoiuste üldarvust moodustavad kaupmeeste, töösturite, põllupidajate ja juriidiliste isikute hoiused. Muud hoiused koosnevad kodumajapidajate-pere-naiste säästmisist nende käsutusse toitlustamise jne. arvel antud summadest, kapitali protsentidest kõrvalepandud summadest, säästumisist mehe või teise perekonnaliikme teenistusest jne.

Millise leviku posti-hoiukassa Lätis on saanud, nähtub sellest, et iga 1000 elaniku kohta Lätis tuleb 62 hoiuomanikku, s. o. enam kui näiteks Hispaanias, Kreekas, Tšehhoslovakkias ning samuti P.-Am. Ühendriiges. Viimases 1000 elaniku kohta tuleb vaid 14 hoiuomanikku. Ent posti-hoiukassa levik Lätis jääb kaugelt maha maist, kus ta asutatud juba varem. Nii tuli 1000 elaniku kohta posti-hoiukassa hoiuomanikke (1932. a.):

	Hoiuoman. arv	Kassa asutamisaasta
Belgias	638	1865
Hollandis	276	1881
Rootsis	260	1884
Itaalias	238	1876
Inglises	206	1861

Rahva keskmise sissetuleku madalama taseme tõttu on postihoiukassasse 1000 elaniku kohta paigutatud summad Lätis palju väiksemad, kui teisis mais. Keskmiselt 1000 elaniku kohta postihoiukassadesse on paigutatud (Ls) ¹⁾:

Belgias	240 000	Hispaanias	14 000
Inglises	165 000	Kreekas	13 000
Hollandis	150 000	Kanadas	12 000
Itaalias	111 000	Lätis	302
Rootsis	100 000		

Kuid arvestades vaid keskmisi hoiussummasid ühe hoiustaja kohta nähtub, et

viimased on läti omist suuremad vaid Inglises, P.-Am. Ühendriiges ja Kanadas. Nii tuleb ühe hoiuraamatu kohta ¹⁾ (Ls):

P.-Am. Ühendriiges	2 600	Hollandis	470
Kanadas	1 500	Itaalias	480
Inglises	800	Rootsis	330
Lätis	500	Belgias	310
Prantsuses	480	Tšehhoslovakkias	350

Toodud asjaolu näitab, et Lätis, kus rahvamajandustulu keskmiselt elaniku kohta ning ühtlasi säästmisvõimalused üksikule inimesele palju väiksemad kui näiteks Prantsuses, Hollandis, Rootsis ja Belgias, hoiused posti-hoiukassas ei oma rahva säästmise tegelikku iseloomu sel määral, nagu muis mais. Hoiuste keskmised tõhusad normid Lätis üldiselt on tingitud vaid üksikute riigiasutiste hoiuseist, peamiselt nende tegevuskapitali arvel.

Et suur osa posti-hoiukassa hoiuseist kujutavad endast üksikute isikute, ettevõtete ja asutiste tegevuskapitali ja mitte nende säästsummasid, osutab veel üks asjaolu. Posti-hoiukassasse hoiule paigutatavad ja hoiult võetavad summad teisis mais suhtuvad tavaliselt kui 7:3, Lätis aga kui 6:4. Sama kinnitab ka võrdlemisi kõrge operatsioonide arv keskmiselt hoiuraamatu kohta. Üksik postihoiukassa hoiuomanik Lätis 1936. a. opereeris aastas keskmiselt enam kui 5 korda. Teisis mais iga hoiuomanik opereeris: Itaalias 1933. a. vaid 0,4, Belgias 0,6, Hollandis 1 ja Rootsis 1,5 korda.

Posti-hoiukassa üksiku operatsiooni omahind Lätis ei ületa 20 sentiimi, mis on 2—3 korda madalam kui näiteks Prantsuses, Hollandis, Inglises ja Rootsis. Posti-hoiukassat teenindab Lätis, peale keskust Riias, vaid postiametkond ja ta annab riigile aastas isegi umbes 0,3—0,4 milj. Ls tulu, vaatamata võrdlemisi tõhusatele kuludele hoiuseilt makstavate protsentide näol. Kuni k. a. 1. juulini hoiuseilt maksti 4% ja 1. juulist s. a. makstakse 3,5% aastas. Hoiuprotsent Lätis arvestatakse järgmisest äripäevast, kusjuures viimane ei sõltu hoiussumma suurusest ega sellest, kui kaua ei toimunud sisse- või väljamakse. Seoses sellega on posti-hoiukassa kulud Lätis hoiuseilt makstavate protsentide näol võrdlemisi suu-

¹⁾ Lätis 1936. a., muis riiges 1932. a.

red. Mõõdunud aasta lõpul moodustasid nad 1,8 milj. Ls.

Tegevuse esimesel perioodil posti-hoiukassa paigutas oma hoiused peamiselt väesiti likviidsele Läti panga jooksvale arvele. Tänu sellele posti-hoiukassa suutis hoiuomanikke krediidikriisi ajal 1931. a. rahuldada eriliste raskusteta. Kuid viimaseil aastail posti-hoiukassa paigutab oma ressursist Läti panga jooksvale arvele järjest väiksema osa. 1. jaanuariks 1937 posti-hoiukassa kapitalide ositus oli järgmine:*)

	Milj. Ls.	%
Kassas	0,08	0,1
Jooksvail arveil:		
Läti pangas	22,1	29,8
Läti krediitpangas	14,0	19,0
Väärtpabereis:		
Teedelaenu obligatsioon	14,7	19,5
Hüpooteekpanga pantkirjades	8,3	11,2
Läti krediitpanga akts.	8,0	10,7
Maapanga pantlehtedes	2,5	3,4
Laenu riigile	2,4	3,2
Mitmesugused	2,5	3,4

Peale teostunud pangandusreformi teel loodud Läti Krediitpanga ja viimase kaasabil Läti Põllupidajate Krediitpanga, posti-hoiukassa osutub peamiseks raharesursside allikaks. Kuna tähendatud kaks riiklikku komerts-aktsiapanka hakkavad andma ikka

*) Arvates kaasa jooksva arve saldod — 10,2 milj. Ls ja postihoiukassa „teised“ kapitalid — 3,7 milj. Ls.

suuremal määral pikaajalisi laene ehitustegevuseks ning muudeks sellekohasteks eesmärkideks riigi- ja kommunaalasutistele ja -ettevõtetele ning samuti eraisikuile, kujunevad posti-hoiukassa kapitalid järjest enam seotuiaks.

Selline olukord võiks posti-hoiukassale tulevikus tekitada teatud raskusi. Sõitades tõhusal määral toodud asjaolust valitsus tahab hoiu-protsendi alandamise teel luua olukorda, kus need, kes oma hoiuseid posti-hoiukassas kasustavad vaid jooksva arvena, saaksid madalamat protsenti ja need kes hoiustavad tuleviku tarviduste jaoks ning kapitali suurendamiseks, saaksid oma summasid posti-hoiukassa vahetalitusele paigutada rahaturule võimalikult kõrge protsendiga. Posti-hoiukassa hoiuprotsendi alandamine (kavatsusel viia tulevikus 3% või koguni 2½%-le), millele kohaldatakse nüüd juba täiesti riigistatud krediidimajanduse teiste instituutide protsendimäärad, peab andma seda, et hoiuomanikud ise finantseerivad mitmesuguseid riiklikke uusi ettevõtteid, omandades nende aktsiaid. Neilt aktsiailt kavatsetakse maksta kindlat, ette määratud ning posti-hoiukassa hoiuprotsendist kõrgeimat dividendi. Seejuures posti-hoiukassa oleks vaid vahetalitajaks aktsiate ostul ja aitaks sel teel kaasa nende realiseerimisele.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

7. augustil 1937. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 195 831,51	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	908 495,77
välisraha	16 711 887,43	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 268 902,60	a) pangatähed liikvel	42 573 252,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 598 952,14	valitsuse	27 237 748,61
põllumajandusl.	2 310 306,12	pankade	6 550 809,85
metsatööstusl.	83 011,05	teised	2 523 144,91
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>			36 311 703,37
valitsusele	—	4 Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	9 254 433,28
teistele *)	8 850 486,32		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	3 390 846,27		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	17 673 161,98		
	<u>94 077 885,42</u>		<u>94 077 885,42</u>

Kattevara vahetõrj jooksvate kohustustega: } 64,53%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 051 867,94.
Includes Ekr. 1 051 867,94 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE. Ülevaade Briti majandusest. — *Economic Condition in Gr. Britain.*

Briti majanduses kestab kõrgkonjunktuur edasi ning majanduselu iseloomustavad arvud näitasid käesoleva aasta teises veerandis tõusu. Töötatööliste arv vähenes võrreldes eelmise aastaga 346 000 võrra, olles 21. juunil 1 350 000, milline arv võrdub ennekriisiaegsele tasemele. Kaubanduslik läbikäik jaekaubanduses mais oli 13,2%, veebruaris—mais — 9,2% suurem kui eelmisel aastal samal ajal. Pankades on hoitud suurenenud. Riigitulude laekumine eelarveaasta esimeses veerandis oli 10% suurem kui eelmisel aastal samal ajal.

Vaatamata ülaltoodule oli Inglise majanduselus ka mõningaid tagasilööke, millised olid tingitud majanduspoliitilistest küsimustest. Eelarve esitamisel pani varakantsler ette maksustada tööstuslikke ja kaubanduslikke ettevõtteid progressiivselt nende tuludele n. n. rahvusliku kaitsemaksu kasuks. Selle maksu põhimõte oli maksustada peamiselt relvastustööstusest tekkivaid suuri tulusid relvastuskava täitmise kasuks. Varakantsleri ettepanek aga leidis niivõrd suurt vastuseisu City ringkonnas, et selle maksu võtmise süsteemi tuli muuta ning võtta seda tulumaksu süsteemi alusel. Valitsuse esialgse kava mõjul näitasid aga aktsiate hinnad suurt langust ning ainult juunis hakkasid uuesti paranema.

Lisaks kaitsemaksu poolt esile kutsutud häirele aktsiaturul mõjusid omakorda Briti majandusele teated võimalikust kullahinna allaviimisest, millised said alguse P.-Am. Ühendriikides. Kullahinna langetamise küsimus kerkis päevakorradele aprilli algul ning juuni algul jõudis haripunkti, kus kullamüügid tõusid enneolemata tasemele. Juuni keskel tegi P.-Am. Ühendriikide ja Inglise valitsus teatavaks, et nad kullahinna suhtes muudatusi ette ei võta. Vahepeal oli aga kullapaanika mõjunud kullakaevanduste aktsiate ja kauba hindu langetavalt. Juuni lõpul oli peale eelnimetatud vapustuste mõõdumist märgata Briti majanduselus uuesti rahulikku tõusvat arenemist kõigil aladel.

Põllumajanduspoliitika suhtes ses osas, mis huvitab karjasaadusi eksportijaid maid, ei ole veel selgust. Briti põllutööminister esines juuni algul parlamendis deklaratsiooniga põllumajandusprogrammi kohta, kuid see käsitas ainult maaparandust. Hiljem oli põllutööminister sunnitud veel kord selgitama valitsuse edaspidiseid kavatsusi, kuid ka sel puhul ei käsitanud ta karjasaaduste kaubandust ja sissevedu puutuvaid küsimusi.

Briti põllumajandusprogramm, milline üldjoontes määrati kindlaks 1932. a., mil sõjahädaohtu ei tuntud, baseerus peamiselt karjasaaduste toodangu tõstmisel. Selle programmi arenemisel tuleb Britil, kelle loomasõotade toodang piiratud, osta kasvavalt suuremates kogustes jõusõota välismailt. Sõjaohu tekkimisega kerkib küsimus, mis saab Briti väljaarenenud karjamajandusest, kui loomasõoda juurdeveos tekib raskusi. Ka on loomasõoda sissevedu sõja ajal eba-praktilisem kui karjasaaduste sissevedu. Viimasel ajal on avaldatud arvamist, et Briti karjamajandus ei tohiks olla liiga sõltuv välismaalt sisseveetud sõotadest, vaid et tuleks võimalikult kiiresti arendada välja oma sõodabaas. Lisaks sellele tuleks küsimuse alla võtta loomasõoda tagavarade soetamine. Põllutööministri ettepanekul on nüüd parlamendis vastuvõtmisel seaduseelnõu, milles nähakse ette suuri toetusi maakorraldusele ja maaparandusele.

Tööstus. Vaatamata kullapaanika ja kaitsemaksu küsimuse mõjule hindadele ja aktsiate väärtusele, jätkas tööstus käesoleva aasta teises veerandis soodsat arengut.

Sõetööstuse seisukord on kestvalt paranemas. Suur nõudmine sise- ja välismaal on mõjunud toodangu suurendamise suunas. Ühtlasi sellega on töölise arv söekaevandustes järjekindlalt tõusnud. Sõehinnad on praegu tunduvalt kõrgemad kui eelmisel aastal. Puuvillatööstuse seisukord näitab paranemist, takistavaks teguriks olid toorpuuvilla vahetevahel kõikumavad hinnad. Üldiselt on aga puuvillatööstusel praegu rohkem tel-

limisi kui eelmisel aastal samal ajal. Villatööstuses oli seisukord käesoleva aasta teises veerandis vaikne. Toormaterjali hinnad, mis l. a. saadik tunduvalt tõusnud, mõjutasid riide hindu ja tarvitamist. Raua- ja terasetööstus töötab endiselt täie koormusega. Raua- ja terasetoodang oli aprillismais 7—8% suurem kui eelmisel aastal samal ajal, kuid vaatamata sellele ei jõuta täita kõiki tellimisi. Masinatööstus on samuti ülekoormatud. Õppinud töolistest tuntakse teravat puudust mitmel alal. Uute vabrikute ehitamine on täies hoos. Mootorsõidukite ja lennukite tööstus on samuti kõrge tööpinge all. Esimese poolaasta kestel oli mootorsõidukite toodang 13% suurem kui eelmisel aastal. Laevaehitustööstus on arenenud soodsalt, kuigi ei tööta veel täie koormusega. Kuna ehitusmaterjalide hinnad on viimasel ajal suuresti tõusnud, siis on ehitusfirmad saanud mõningatelt tellimistelt kahju. Mais oli Inglises ehitusel 178 kaubalaeva bruto tonnaaziga 1 500 000, peale selle veel 100 sõjalaeva tonnaaziga 500 000.

Töötute arv on Inglises järjekindlalt kahanenud. 21. juunil s. a. oli 1 356 589 töötut võrreldes 1 702 676 töötuga 1936. a. samal ajal. Tööl oli juunis 11 517 000 töelist, 584 000 võrra rohkem kui eelmisel aastal.

Kaubandus. Jaekaubanduses oli 1937. a. teises veerandis märgata suurt elevust, mis osaliselt seletatav kroonimispidustustega. Eriti suur oli jaekaubanduse läbikäik mais toiduainete alal. Üldiselt müüdi jaekaubanduses kaupu läbi veebruarist maini 9,2% rohkem kui eelmisel aastal samal ajavahemikul. Mais aga oli jaekaubanduse läbimüük 13,2% suurem kui eelmisel aastal.

Väliskaubandus. Väliskaubandus näitas 1937. a. teises veerandis eriti hoogsat tõusu. Briti väliskaubandus esimesel poolaastal, võrreldes sama perioodiga kahel eelmisel aastal, oli (milj. £):

	1937	1936	1935
Sissevedu	483,4	402,6	350,4
Väljavedu	251,2	207,9	206,5
Reeksport	40,6	32,4	28,8

Seega oli 1937. a. sissevedu 20% ja väljavedu ning reeksport 21,4% suurem kui eelmisel aastal samal ajal.

Import-tonnaaz on aga enamikul juhtudel vähenenud ja eksport-tonnaaz on suurenenud. Väliskaubanduse läbikäigu suurenemine on peamiselt põhjustatud hindade tõusust maailmaturul.

Hinnad. Suurkaubanduse hinnad olid Board of Trade'i indeksi järgi käesoleva aasta juunis 19,5% kõrgemad kui eelmisel aastal samal kuul. Samal ajal aga oli juunis märgata suurkaubanduse hindades väikest tagasiminekut. Suurkaubanduse hinnad Inglises, võttes aluseks 1930 = 100, olid:

	1937		1936		1935	
	Aprill	mai	aprill	mai	aprill	mai
Toiduained, tubak	102,0	101,7	101,6	87,8	88,2	89,8
Tööstusained	112,5	115,4	115,3	94,9	95,8	94,3
Üldindeks	108,9	110,7	110,6	91,9	91,9	92,6

Suurkaubanduse hinnad näitavad 1936. a. kevadest saadik püsivat tõusu. On arvata, et hinnad veelgi tõusevad, olgugi, et see tõus ajutiselt on jäänud seisma. Hinnatõus tööstusainetes oli kiirem kui toitainete rühmas. Toitainete tase on ka võrreldes tööstusainete omaga üle 10% madalam.

Kaubanduspoliitika alal ei ole Inglises viimaste kuude kestel toimunud midagi eriti tähelepanavat. Briti impeeriumi konverentsil, milline peeti mais-juunis, ei olnud majandusküsimuste alal suurt tähtsust. Konverentsil asuti seisukohale, et edaspidised kaubanduspoliitilised küsimused impeeriumi piirides tulevad arutusele üksikute dominioonide valitsustega eraldi.

Viimaste aastate, eriti aga kuude kestel on korduvalt väidetud, et Ottawa lepingud, millistes Briti impeeriumimaad annavad teineteisele vastastikuseid soodustusi, mõjuvad takistavalt maailmakaubanduse elustamisele. Eriti teravalt on seda küsimust puudutatud mõnda aega käimasolevail P.-Am. Ühendriikide ja Inglise kaubanduslääbirääkimistel, kuna Ühendriikidel on suur kaubavaetus mitte ainult Inglise, vaid ka Kanada ja teiste Briti dominioonidega. Impeeriumi eelistus, mis jõudis haripunktini kriis aastail (1932), on majanduskriisi mõõdumisel välismaile suureks pinnaks silmas. Ka Oslo riikide aktsioon tollide alandamiseks ja kontingentide kasustamiseks on teataval määral avaldanud mõju Briti avalikule ar-

vamisele. Kuivõrd aga Oslo grupi aktsioon annab tagajärgi, on teine küsimus. Vahepeal on üksikud riigid sisseveotolle tõstnud (Prantsuse) ning see raskendab jällegi koostööd kaubanduslike takistuste kõrvaldamiseks. Samal ajal ei ole Inglise valitsus loobunud seisukohast, et Briti tollid on juba madalad ning et seepärast ei tohiks nende alandamine tulla küsimusse.

R a h a n d u s. Kartuse tõttu, et kullahinda alandatakse, paisati Londoni turul müüjile mai lõpul ja juuni algul suuri koguseid kulda. Briti valitsuse deklaratsiooni järel, et kullahinda ei alandata, rauges kullamüük. Viimaste nädalate kestel oli mär-

gata kullakaevanduste aktsiate tõusu ning ka kullahinna vähest paranemist.

Riigikassa tulud olid 1937. a. teisel veerandil üle ootuste ning ületasid läinud aasta omi umbes 10%. Suurenenud olid tulud tulumaksust ja pärandus- ning tollimaksudest.

Panganduse seisukord on endiselt väga likviidne. Londoni kliringpankade hoiuks on suurenenud ning näitavad rekordarve, jõudes juuni lõpul £ 2 191 000 000.— peale. Samal ajal on tõusnud ka laenude summa. Viimane teeb hoiukselst vaid 40,9%, võrreldes 55,1%-ga 1929. a. Seega ei ole investeerimise pinge jõudnud kaugeltki veel kriisiseelsele tasemele.

Leedu linakaubandus möödunud hooajal.

The Lithuanian Flax Trade during the Last Season.

1936—37. a. lina ja takkude kaubanduse hooaega tuleb praktiliselt lugeda juba lõpenuks. Juuni lõpuks ulatus lina ja takkude väljavedu 17 500 tn, s. o. sama palju kui 1935/36. a. kogu hooajal. Põllumeeste ja kaupmeeste käes on veel umbes 1 500 tn lina ja takku, nii võib kuni oktoobri alguni väljavedu tõusta üldse 19 000 tn — muudugi siis, kui on turul nõudmist.

Nagu loodetigi, andis see kaubandushooaeg rohkem tulusid linast ja takkudest kui 1935/36. a. hooaeg, sest keskmine hind oli sel hooajal kõrgem. 1935/36. a. hooajal oli Põhja-Leedu leotatud lina R sordi tonni keskmine müügihind 37 kuldsterlingit, 1936/37. a. hooajal aga tõusis see kuni 39 kuldsterlingini.

Leedu lina ja takku veeti 13 riiki, kuid domineerivad olid Briti ja Iiri, kuhu eksporditi umbes 55% kogu Leedu lina ja taku väljaveost. Viimasel kolmel aastal on Tšehhoslovakkiasse veetud Leedust 2 200—2 800 tn lina ja takku igal aastal. Prantsuse vähendab Leedu lina sissevedu, Rootsi ja Soome näitavad suurendamise tendentsi. Eriti võib märkida Leedu linaeksporti kasvamist Rootsi: 1930. a. 774 tn, 1935/36. a. — 1 289 tn ja 1936/37. a. — 1 700 tn. Tšehhoslovakkia ja Rootsi ostavad Leedust

madalamat sorti lina, Soome ostab ainult Leedu pehmet lina Rokiškise-Utena rajoonist. Prantsuse ja Belgia soovivad peamiselt pehmet peenekiulist lina. Inglise ja Iiri ostavad Leedust mitmet sorti lina ja takku. Samane turg oli Leedu linale varemalt ka Saksas, kuid viimastel aastatel moodustab Leedu linaeksport Saksa kõigest 5—6%.

1936/37. a. hooajal ekspordisid Leedust lina ja takku: Linu Eksporto Centrale — 55,8% kogu väljaveost, Lietukis — 20,7%, Semlinas — 10,0%, A.-B. L. B. Chazenas — 4,5%, Žempaklinas — 5,0% ja Litlinas — 4,0%.

Lina ja taku kokkuost põllumeestelt toimus 125 punkti kaudu. Mõnedele punktidele lubati lina ja takku osta kokku väiksemates kirikukülades n. n. agentuuride kaudu; niisuguseid agenteure oli 205. Kokkuostu järelevalvamiseks kohtadel ja kontrollimiseks olid palutud agronoomid, kellele hooaja algul korraldati lühiajalised sortimise kursused.

Praegu ei kavatseta linamajanduses võtta ette mingit uuendust. Mõne aasta eest Leedus kehtimapanud linastandard on senini andnud häid tagajärgi. Monopolile linakaubanduses seepärast ei mõelda.